

1158-1909.H.

Ved kongelig resolution av 28de september 1909 er

det bestemt :

I. At der i medhold av lov av 18de september 1909 om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom meddeles " Aktieselskabet Lysefjord " koncession paa erhvervelse av de i andragende av 31te mars 1909 angivne, paa vedlagte fortegnelse opførte eiendomme og rettigheter i Aardal og Fossan herreder, Stavanger amt.

II. At det i medhold av § 25 i lov om vasdragenes benyttelse m.v. av 1ste juli 1867, jfr. lov av 19de juli 1907 og kongelig resolution av 12te september s.a., tillates " Aktieselskabet Lysefjord " at foreta reguleringsarbeider i Aardalselven og Lyseelven i Ryfylke i det væsentlige overensstemmende med fremlagte planer, dog saaledes at herved ikke er meddelt ret til ekspropriation for overføring av vand -

alt paa foranstaaende betingelser."

Hvilket herved meddeles til underretning under henvisning til hr. direktörens skrivelse av 9de juni 1909, idet man vedlægger en bekræftet avskrift av de i resolutionen paaberaabte betingelser.

De i koncessionsbetingelsernes post II, 1 betingede detaljplaner m.v. vil bli forelagt hr. direktören, saasnart de er avgitt av koncessionshaverne.

Med hensyn til ^{den}forbeholdte kontrol med anlæggenes utførelse, senere vedlikehold og drift (post II, 1) samt med hensyn til utførelsen av hydrologiske iagttagelser ved damstederne (post II, 4) skal man utbede sig hr. direktörens forslag.

Til

Vasdragsdirektören.

Likeledes skal man utbede sig hr. direktörens närmere uttalelse og forslag snarest mulig med hensyn til beregningen av den i betingelsernes post II,7 omhandlede avgift en gang for alle.

Bearb. 3/11 09

Det tilføies, at departementet ved skrivelse av d. d. har utbedt sig koncessionshavernes forslag til manövreringsreglementer for de planlagte reguleringsdammer (koncesssionsbetingelsernes post II, 3).

Man vedlægger endel hydrologiske beregninger (mappe 1 med tillæg) samt endel profiler og karter m.v. vedkommende reguleringen og utbygningen (mappe 2), samtlige forsynet med paategning fra vedkommende kontor.

Kristiania den 8 oktober 1909.

J. Hougen

Per Holstings.

Betingelser

tilknyttet den Aktieselskabet Lysefjord ved kongelig resolution av 28de september 1909 meddelte tilladelse til at erhverve faste eiendomme m.v. i Aardal og Fossan herreder samt til at foreta reguleringsarbeider i Aardals og Lyseelven.

I.

1. Selskapets bestyrelse, der skal ha sit sæde her i riket, skal for et flertals vedkommende bestaa av norske statsborgere.

Dog er det tillatt, at halvdelen av bestyrelsens medlemmer er utlændinger, forsaavidt bestyrelsens formand er norsk statsborger og hans stemme ifølge selskapets love gjør utslaget i tilfælde av stemmelikhet.

Selskapets aktiekapital kan bortset fra den del av kapitalen, som eies av bestyrelsens norske medlemmer, være utenlandsk.

Majoriteten av selskapets aktier maa ikke tilhøre nogen, der eier eller bruker andet vandfald her i riket eller som sitter inde med aktiemajoriteten i noget andet selskap, som eier eller bruker saadant vandfald.

Selskapets love blir at forelægge vedkommende departement til godkjendelse. Forandringer i lovene som angaar bestyrelsens virksomhetsomraade eller som forøvrig berører noget i denne koncession omhandlet forhold, maa ikke finde sted uten departementets godkjendelse.

2. Selskapet skal senest ha paabegyndt utbygningen av vandfaldene og den projekterte regulering inden 5 - fem -aar fra koncessionens datum og ha utbygget den hele kraft og fuldført reguleringen samt paabegyndt anlaggets drift inden 7 - syv -aar derefter.

Driften maa ikke uten Kongens samtykke i saa lang tid som 5 aar kontinuerlig stanses eller kontinuerlig indskrænkes under en fjerdepart av det i den forløpne tid indsatte maskineris energi, og saadanne stansninger eller indskrænkninger maa ikke uten Kongens samtykke i løpet av 10 aar samlet finde sted i saa meget som 5 aar.

Ved tidsberegningerne medregnes ikke den tid, som paa grund av overordentlige tildragelser (vis major) har været umuligt at utnytte.

For overtrædelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlægger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100,00 - et hundre^{de} kroner - pr. dag, hvori vedkommende frister oversittes.

3. Selskapet skal, saavel ved reguleringen av vedkommende vasdrag, ved utbygningen av de nævnte vandfald og opførelse av kraftstation med videre, som ved sin bedrift senerehen her i riket, udelukkende anvende funktionærer og arbeidere, som har norsk indfødsret eller statsborgerret.

Vedkommende regjeringsdepartement kan tilstede undtagelser fra denne regel, naar speciel fagkundskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig, likebom departementet kan tillate benyttet fremmede arbeidere, naar de har havt fast bopæl her i riket i det sidste aar.

For hver dag, som en person i strid med foranstaaende bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlægges til statskassen en daglig løpende mulkt, stor kr. 50,00 - femti kroner.

4. Selskapet forpligter sig til ved reguleringen av vedkommende vasdrag, ved utbygningen av anleggene og senere eventuelt ved driften at anvende norsk materiel, forsaavidt saadant her kan erholdes til like god beskaffenhet, likesaa hurtig og til en pris, som ikke med mere end 10 - ti - procent overstiger den pris, hvortil materiel kan erholdes fra utlandet. I tilfælde av tvist herom avgjøres spørsmålet av 2 mænd, hvorav departementet og selskapet hver vælger 1, samt av 1 av mændene tilkaldt opmand. Saafremt mændene ikke blir enige om valg av opmand, opnevnes denne av stiftamtmanden i Kristiania. Omkostningerne ved skjønnet bæres av aktieselskapet.

Undtat fra den ovennævnte regel er elektriske og kemiske apparater for fabrikation av salpeter og andre kemiske produkter.

Men ogsaa ved anskaffelsen av disse apparater skal norsk materiel saavidt mulig foretrakkes.

Vedkommende regjeringsdepartement kan tilstede undtagel-

ser fra regelen, naar særegne hensyn gjør det paakrævet.

For overtrædelse av den i nærværende post omhandlede bestemmelse erlægger selskapet for hver gang en konventionalbod av indtil kr. 500,00 efter vedkommende departements nærmere avgjørelse.

5. Forsikring tegnes saavidt mulig i norske selskaper, hvis disse byr samme præmiesatser som utenlandske.

6. Arbeiderne maa ikke paalægges at motta varer istedenfor penge som vederlag for arbeide eller paalægges nogen forpligtelse med hensyn til indkjøb av varer (herunder dog ikke sprængstof, verk-tøi og andre arbeidsmaterialier). Hvis selskapet holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert aarsregnskap anvendes til almennyttig biemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samraad med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfælde av tvist kan forlange saken forelagt til avgjørelse av vedkommende regjeringsdepartement.

7. Selskapet forpligtes til at opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler, som i lov om fattigvæsenet av 19de mai 1900, kapitel 4, er git om bergverker.

Likeledes er selskapet forpligtet til efter vedkommende departements nærmere bestemmelse at avsette et fond til sikring for fattigkommunen i anledning av utbygningsarbeiderne og opførelsen av kraftstation. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgaar til dækning av kommunens utgifter til fattigunderstøttelse av arbeidere ved de nævnte anlag, tilbakebetales selskapet.

8. Selskapet er forpligtet til paa rimelige vilkaar at skaffe arbeiderne husrum og grund til forsamlingslokale, til lokale for kooperativ eller anden handelsvirksomhet og lignende.

9. Anvendes anleggets vandkraft til produktion av elektrisk energi, maa koncessionæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement indgaa i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av priserne paa energi her i riket. Heller ikke maa energi for nogen del avgives til utlandet uten samtykke av vedkommende

regjeringsdepartement.

Forser selskapet sig imot sidstnevnte bestemmelse, pligter det at tilayare statskassen det uten behörlig samtykke eksportertes værdi, der i mangel av enighet fastsættes ved skjön av uvillige mænd paa selskapets bekostning.

10. Selskapet er forpligtet til at avgi indtil 5 pct. av den til enhver tid utbyggede elektriske kraft til den kommune, hvor kraftanlægget er beliggende eller til andre interesserte kommuner efter vedkommende departements nærmere bestemmelse efter en maksimalpris, beregnet paa at dække produktionsomkostningerne med tillæg av 20 pct., likesom staten forbeholdes ret til at erholde andre 5 pct. av kraften til samme pris. I produktionsomkostningerne medregnes 6 pct. rente av anlægskapitalen. Produktionsomkostningernes størrelse fastsættes ved overenskomst mellem vedkommende departement og koncessionären eller i mangel av saadan, ved lovlig skjöm.

Denne fastsettelse kan saavel av vedkommende departement som av selskapet forlanges revidert hvert 5te aar. Selskapet har ret til at forlange et varsel av mindst 3 aar för kraften uttages.

Kraften leveres paa kraftstationen og direkte fra de der installerte maskiner.

11. Selskapet forpligter sig til at stille de veier og broer, det maatte anlegge, til fri avbenyttelse for distriktets indvaanere. Dette gjælder dog ikke de veier, som anlægges langs selskapets tunneller og rörledninger av hensyn til inspektion av disse, og heller ikke veie beliggende indenfor fabrikkraadet.

12. Naar 75 - sytti fem - aar er forløpet fra anlæggets overgang til drift, dog senest 80 aar fra koncessionens datum, tilfalder vandfaldet med alle de indretninger, hvorigjennem vandets løp og leie forandres, saasom damanlæg, kanaler, tunneller, bassiner, rörledninger m.m. samt de til utbygningen og kraftanlægget erhvervede grundstykker og rettigheter staten med fuld eiendomsret og uten vederlag. Likesaa skal kraftstationerne med tilhørende maskineri og andet tilbehör tilfalde staten med fuld eiendomsret uten vederlag. Det, som ikke tilfalder staten, kan den indløse for dets værdi efter skjön paa sin bekostning eller forlange fjernet inden en av departementet fastsat frist.

II.

1. Selskapet forpligter sig til, efterat koncessionen er meddelt og forinden arbeiderne til regulering av vassdragene og utbygning av vedkommende vandfald paabegyndes, at forelægge vedkommende departement detaljerte planer med fornödm opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vandfaldenes utbygning og vandførings regulering, saaledes at utbygning av vandfaldene og regulering av vassdragene ikke kan finde sted, forinden planerne av vedkommende departement er approbert. Mindre forandringer i planerne er dog tillatt.

Derhos forpligter aktieselskapet sig til at utbygge anleggene med tilhörende damme paa en solid maate.

Reguleringsanleggenes og kraftanleggenes utförelse, saavel som deres senere vedlikehold og drift underlægges offentlig tilsyn.

Utgifterne hermed utredes av koncessionshaverne.

2. Vedkommende reguleringsanlæg med tilliggende grund og rettigheter, herunder indbefattet hvad der for den planlagte regulering fremme yderligere maatte erhverves samt de av hensyn til reguleringen opførte bygninger tilfalder senest efter 80 - otti - aar fra koncessionens datum staten uten vederlag (jfr. I post 12).

3. Reguleringsdammene blir at manövrere overensstemmende med reglementer approbert av Kongen. Til at forestaa manövreringen antages norsk statsborger, som godtages av vedkommende departement.

4. Koncessionshaveren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utföre de hydrologiske iagttagelser ved de forskjellige damsteder, som i det offentliges interesse findes paakravet, og stille det herved indvundne materiale til disposition for det offentlige.

Den tillatte opdemningshöide og laveste tapningsgrænse betegnes ved et fast tydelig vandstandsmærke.

5. Koncessionshaveren skal uten erstatning finde sig i enhver yderligere regulering i vedkommende vassdrag.

6. Av den vandkraft, som erholdes ved vassdragets regulering, erlægges til staten en aarlig avgift av kr. 1,00 pr. elektrisk he-

stekkraft. Avgiften erlægges naar og efterhvert som kraften tages i bruk. Den paaregnelige kraft i vasdraget ved lavvand uten regulering fastsættes til 10 000 - ti tusen elektriske hestekrafter. Den nævnte avgift av kr. 1,00 pr. h.k. blir saaledes at erlægges av den vandkraft, som til enhver tid brukes utover dette kvantum. De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til avgiftens beregning avgives med bindende virkning av Departementet for de Offentlige Arbeider.

7. For den i punkt II, 6 omhandlede forøkelse av vandkraften skal desuten erlægges en avgift av kr. 0,50 pr. naturheste-kraft en gang for alle. Denne avgift indbetales til det offentlige og avsættes til et fond, som efter nærmere bestemmelse av Kongen blir at anvende fortrinnsvis til bidrag til kommuner eller distrikter, som maatte paaføres skade eller ulempe i anledning av vasdragsreguleringer, uten at disse ulemper er erstattet ved ekspropriation, saasom ved forandring i færdselforhold, mulig forøkedde fattigbyrder eller lignende. Forsaavidt fondet ikke maatte paakraves i saadanne tilfælde, kan det anvendes til foranstaltninger til fremme av yderligere regulering, fortrinnsvis i samme vasdrag, fra hvilke avgift til fondet er inkommet.

8. Overtrædes nogen av de opstillede betingelser for reguleringens tilladelse, og selskapet ikke paa opfordring retter mangelen inden en av vedkommende departement fastsat frist, kan reguleringsanlæggenes drift efter bestemmelse av departementet midlertidig overtages av det offentlige.

I tilfælde av tvist om betingelserne er overtraadt blir dette at avgjøre ved lovlig skjön.

Koncessionshaverne har i dette tilfælde, indtil forholdet er bragt i orden, ikke krav paa at erholde det driftsvand, som ellers maatte tilkomme dem, men de blir derved ikke fritat for at utrede de utgifter, som maatte paahvile dem som følge av anlæggenes, disses drift og vedlikehold eller som avgift for vandets benyttelse.

III.

1. Anlægget med installeret maskineri skal ved koncessionstidens udløb være i fuld driftsmæssig stand. Hvorvidt saa er tilfælde, avgjøres ved skjøn av uvillige mænd paa selskapets bekostning.

Selskapet forpligter sig til paa sin bekostning at utføre, hvad skjønnet i saa henseende maatte bestemme.

2. For opfyldelsen av de forpligtelser som ved anlæggene eller disses drift paadrages likeoverfor andre saavel som for overholdelse av de i koncessionen opstillede betingelser stilles av selskapet sikkerhet for et beløb av kr. 30 000,00 efter Arbeidsdepartementets nærmere bestemmelse.

3. Selskapet har at underkaste sig de bestemmelser; som til kontrol med foranstaaende betingelsers overholdelse maatte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

4. Forsaavidt der maatte paahvile de koncederte eiendomme ældre panteheftelser, servituter av væsentlig betydning, leierettheter og lignende heftelser pligter selskapet at fjerne disse eller sørge for, at de viker prioritet for de i koncessionen paa lagte forpligtelser derunder ogsaa de mulker som kan bli ilagt. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende regjeringsdepartement tillates at forbli staaende. Alle heftelser, som efter koncessionens tinglysning (kfr. post 7) er paaført vedkommende eiendomme og som maatte eksistere paa den tid, da anlegget tilfalder staten, bortfalder som ugyldige.

5. Undergaar selskapet saadan forandring, at foran anførte bestemmelse med hensyn til bestyrelsens sammensætning ikke lenger opfyldes, eller overtrædes bestemmelsen vedkommende aktiemajoriteten i selskapet (jfr. I, post 1) er følgende den ved nærværende resolution meddelte tilladelse bortfaldt og selskapet underkastet bestemmelserne i lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18de september 1909 §§ 22 og 23 jfr. § 25.

6. Selskapet forpligter sig til, saafremt særskilt politiopsyn i anledning av anlæggenes utførelse findes nødvendig, at utrede utgifterne hermed.

7. Idet aktieselskapet vedtar foranstaaende betingelser for koncession paa vedkommende eiendomserhvervelser og reguleringsarbeider som forpligtende for sig og de koncederte eiendommer, indgaar det paa, at nærværende koncession, der ikke kan overdrages uten kongelig tilladelse, paa selskapets bekostning tinglyses ved dets værneting og inden de jurisdiktioner, hvor de koncederte eiendommer og anlag m.v. er beliggende.

Bekræftes:
Per J. Holm

Avskrift

av skrivelse fra vasdragdirektøren dat. 9 juni 1909 til
Arbeidsdepartementet.

Under 26 april 1909 har det ærede departement oversehd
mig til uttalelse et andragende fra advokat Wilhelm Heiberg Kristia-
nia om tilladelse for et oprettendes aktieselskap "Lysefjord", der
forutsættes at bli et norsk selskap med sæte i Norge, men med en
væsentlig del utenlansk kapital, til :

1. at erhverve faste eiendomme og rettigheter over saadanne i
Fossan og Aardals tinglag i Ryfylke,
2. i henhold til vasdraglovens § 25 at foreta regulerings- og
andre arbeider i Aardalselven og Lyseelven (Stølselven).

Jeg skal i den anledning tillate mig at anføre følgende :

De vandrettigheter, der omfattes av andragendet, skal
efter den av ansøkeren indleverte beregning efter foretat regule-
ring repræsentere en vandkraft av 90 000 eventuelt 110 000 eff.hk.
ved Lysefjord og ca. 20 000 eff. hk. ved Nes og ved Tysdalsfaldet
i Aardal.

Til vandkraftens beregning finder jeg intet væsentlig at
bemerke. Dog vil man ved en mere rationel utnyttelse av magasinerne
under de givne forutsætninger for tilløpet faa en noget større re-
gulert vandføring end beregnet. Jeg vil derfor anta, at man mindst
kan faa 100 000 eff. hk. ved Lysefjord, selvom ikke flomvand fra
Nilsebu vand føres over til Lynge vand.

Da jeg ikke finder det utilraadelig at meddele at norsk
aktieselskap tilladelse til at erhverve selv saa store eiendommer,
som de omhandlede, vil jeg anbefale, at andragendet indvilges.

Det forutsættes da, at der blir opstillet betingelser for
tilladelsen nogenlunde overensstemmende med dem, der er fastsat for
"Aktieselskapet Matrefaldene" og "Aktieselskapet Tynfaldene". For-
øvrig vil jeg anbefale, at der i koncessionsbetingelserne indtages
effektive bestemmelser, der hindrer, at dette selskap smelter sam-
men med andre lignende selskaper eller en majoritet av aktierne
uten speciel tilladelse kommer til at tilhøre nogen, som eier eller
bruker andet større vandfald her i riket, eller som sitter inde

med aktiemajoriteten i noget andet selskap, der eier eller bruker større vandfald her i riket.

Det foreliggende reguleringsandragende sees at gaa ut paa en regulering av vandføringen ved opførelse av damme for en række vand i den øvre del av Aardalselvns og Stølselvns nedbørsfelter. Ved tunneller agtes derhos vand overført fra Aardalselven til Stølselven. Fra Strandvand i sidstnevnte vasdrag agtes vand likeledes gjennom tunnel overført til et inntagsbasseng for kraftstationen ved ~~Lysfjorden~~. Den herved utnyttede del av Aardalselvns nedbørsfelt utgjør ca. 225 km² og av Lyselvns ca. 41 km² tilsammen ca. 266 km². Den utnyttede faldhøide utgjør 620 m.

Der kan her - likesom for Haugdalselvns vedkommende - formentlig ikke meddeles tilladelse til expropriation av vand til overføring i andet vasdrag.

Hvis dette forhold ikke er til hinder for planernes gjennomførelse, saa maa, hvad de projekterte opdemningsarbeider angaar, nødvendige betingelser antages at være tilstede, for at man kan meddele tilladelse til deres utførelse. De paatænkte anlag maa antages at ville bringe fordeler, der i betydelig grad overstiger den ved reguleringen bevirkede skade, hvorhos anleggene maa antages at vill bli av almen betydning.

Planen maa i sine hovedtræk ansees tilfredsstillende og maa kunne danne grundlag for en eventuel reguleringstilladelse. Det maa dog forbeholdes, at endelige detaljerte planer forelægges det offentlige til godkjendelse, forinden anlegget paabegyndes. Det maa herunder kunne forlanges, at der gjøres forandringer f.eks. i flomløpenes størrelse og damkronens høide over høieste forutsatte vandstand. Endvidere bør det skisserede byggesystem for dammene kunne paabydes forandret, hvis det offentlige finder at de stedlige forhold gjør dette ønskelig. F.eks. hvis byggestenen ikke egner sig for solid tørmur eller betryggende tætningsmateriale ikke kan skaffes. Planernes utførelse forutsættes ogsaa kontrollert av det offentlige.

For bestemmelse av den avgift, der blir at erlægge for reguleringen meddeles, at kraften i den omhandlede del av vasdragene ved lavvand antages at kunne ansættes til 10 000 eff. hk.

Hvis koncession gives, vil jeg anbefale, at der for mulige skadeserstatninger som følger av foretagendet kræves sikkerhetsstillelse overensstemmende med vasdraglovens §. 29 for et beløp av kr. 20 000.

Sakens dokumenter tilbakesendes.